

Abortus bij 24 weken: kan dat nog?

Posted on 28 november 2026 by John Knieriem

Tussen 22 en 24 weken botsen zelfbeschikking, de bescherming van het ongeboren leven en de zorg voor vrouw en kind. Daar moeten we het over hebben, ook als het ongemakkelijk is.

Bij een zwangerschap van 23 weken kan een arts in Nederland onder voorwaarden nog een abortus uitvoeren. Vanaf 24 weken biedt de Nederlandse richtlijn bij dreigende vroeggeboorte de mogelijkheid van intensieve zorg. In Zweden wordt die zorg al vanaf 22 weken overwogen. Wat moet Nederland met een abortusgrens die afhangt van levensvatbaarheid, als de kansen om een kind in leven te houden veranderen?

Abortus beperken of legaliseren?

In oktober vroeg de voorvrouw van de ChristenUnie, Mirjam Bikker, de regering per motie te stoppen met de verruiming van abortussen bij 22 of 23 weken zonder medische reden. De motie werd met een grote meerderheid verworpen. Afgelopen 14 november liepen meer dan 15.000 mensen mee in de *Mars voor het Leven* in Den Haag. Deze mars kan zich verheugen op een jaarlijks toenemende

belangstelling.

Aan de andere kant wil Pro per wetsvoorstel abortus uit het Wetboek van Strafrecht halen, en het recht op abortus uiteindelijk in de Grondwet laten vastleggen. En de Dolle Mina's zijn terug. De feministische actiegroep die rond 1970 bekend werd met 'Baas in eigen buik' doet weer van zich spreken. In januari staken ze in Amsterdam het abortusartikel uit het Wetboek van Strafrecht in brand.

De loopgraven van de jaren zeventig worden opnieuw gegraven. De ene kant ziet een kind dat wordt gedood, de andere een vrouw die geen baas is in eigen buik.

In 2024 vonden in Nederland 39.438 abortussen plaats, het overgrote deel in de eerste weken. Volgens het ministerie van VWS werden er tussen de 22ste en de 24ste week, 331 abortussen verricht, minder dan één procent van het totaal.

Zo'n late abortus gebeurt meestal in het ziekenhuis door de opwekking van de bevalling. Het kind kan daarna nog even levenstekenen tonen. Dan krijgt het *comfortzorg* tot het overlijdt. Hoe vaak dat gebeurt, wordt niet openbaar bijgehouden.

Waarom de grens bij 24 weken ligt

De Nederlandse wet noemt geen vaste termijn waarbinnen een abortus moet plaatsvinden. De wet kent het begrip *levensvatbaarheid*: het moment waarop een kind buiten de baarmoeder kan overleven. Wie daarna een foetus doodt, berooft volgens het Wetboek van Strafrecht een ander van het leven. Vóór dat moment is abortus toegestaan.

In de praktijk ligt in Nederland de grens bij 24 weken. Dat valt samen met het moment waarop Nederlandse artsen een te vroeg geboren baby actieve zorg aanbieden, met beademing en intensive care. Een kind dat eerder wordt geboren, krijgt in de regel alleen *comfortzorg*: warmte, pijnstilling tot het overlijdt.

Die lijn schuift bovendien op. In 2010 verlaagden Nederlandse kinderartsen en gynaecologen de grens voor actieve opvang op basis van internationale overlevingscijfers van 25 naar 24 weken. Elders gaat het nog verder: in Zweden overleefde in 2007 een jongen die bij 21 weken en zes dagen werd geboren. De medische grens kruipt zo langzaam naar eerder in de zwangerschap.

Wat Zweden laat zien

Volgens de Zweedse richtlijn krijgen baby's vanaf 23 weken actieve zorg, en vanaf 22 weken wordt dat overwogen. Een Zweedse landelijke studie zag de overlevingskansen stijgen naar 38 procent bij 22 weken en 67 procent bij 23 weken.

Als gevolg van deze ontwikkelingen mag in Zweden abortus op verzoek worden uitgevoerd tot 18 weken. Daarna is toestemming van de Zweedse rijksgezondheidsdienst nodig, en die wordt niet gegeven als de foetus levensvatbaar kan zijn. Een kind van 23 weken heeft in Zweden een reële kans om te blijven leven. In Nederland mag die zwangerschap nog worden afgebroken.

Overleven is wel iets anders dan gezond overleven. Een groot deel van deze kinderen houdt blijvende beperkingen.

Een absurde situatie

In Nederland mag een zwangerschap tot 24 weken worden afgebroken. We aborteren dus op een leeftijd waarop we elders, soms in hetzelfde ziekenhuis, kinderen intensieve zorg geven. Op de verloskamer kan een zwangerschap van 23 weken worden beëindigd, terwijl op de intensive care een paar deuren verder een team vecht voor een kind van 24 weken. De grens waarop artsen een kind proberen te redden en de grens waarop abortus nog mag, raken elkaar inmiddels.

Dat is uitermate pijnlijk, en het bezorgt waarschijnlijk zowel voor- als tegenstanders van abortus een ongemakkelijk gevoel.

Drie waarden

Er spelen drie dingen. Het zelfbeschikkingsrecht van de vrouw. De bescherming van het ongeboren leven, die de wet vanaf de levensvatbaarheid erkent. En de zorg voor vrouw en kind. Het Nederlandse compromis van de jaren tachtig probeerde alle drie de waarden serieus te nemen. Dat compromis staat nu van twee kanten onder druk.

In de Verenigde Staten zien we de extremen. In dertien staten is abortus vrijwel geheel verboden, in een aantal zelfs zonder uitzondering voor verkrachting. In tien andere staten en in Washington stelt de wet geen enkele termijn, dus formeel ook

geen grens en kan tot vlak voor de geboorte nog een einde gemaakt worden aan de zwangerschap. In de praktijk vindt ook daar het overgrote deel van de abortussen vroeg plaats.

Meer eens dan we denken

De steun voor abortus neemt af naarmate de zwangerschap vordert. In een internationaal onderzoek van Ipsos in 27 landen vond gemiddeld 62 procent van de ondervraagden dat abortus in de eerste zes weken legaal moet zijn. Dat percentage daalde tot 27 procent bij twintig weken.

Wat nodig is

Over de lastigste vragen hoor je in dit debat nog bijna niemand. Wie begeleidt de vrouw die bij de echo van twintig weken hoort dat haar kind een ernstige afwijking heeft, en onder tijdsdruk moet beslissen? Of de vrouw die pas laat merkt dat ze zwanger is? En wordt in die gevallen adoptie overwogen?

Nodig is een fundamenteel open gesprek. Dat wordt moeilijk, onaangenaam, en het gaat schuren. Het is een moreel en ethisch debat, en het loopt dwars door partijgrenzen heen. Er zijn liberalen die hechten aan de vrijheid van de vrouw en zich toch ongemakkelijk voelen bij een abortus van 23 weken. Er zijn christenen die beseffen dat een vrouw in nood meer nodig heeft dan een verbod op abortus.

CDA-Kamerlid André Poortman pleit inmiddels voor precies zo'n gesprek. Een eigen standpunt neemt hij nog niet in.

Voer dat gesprek eerst in de samenleving, zonder scheldwoorden als 'moordenaars' of 'fokmachines'. Daarna moet de politiek kiezen. Een mogelijke weg is deze. Levensvatbaarheid blijft de maatstaf, en een onafhankelijke instantie als de Gezondheidsraad stelt periodiek vast waar die medisch ligt. Gaan artsen kinderen eerder behandelen, dan schuift de abortusgrens mee.

Ethische redenen voor een marge

Er zijn ook stemmen die een marge willen inbouwen. Medisch-ethicus Lien De Proost van het Erasmus MC, die promoveerde op de grens van levensvatbaarheid,

zei in 2024 in het *Reformatorisch Dagblad* dat je de abortusgrens zo laag kunt leggen dat een kind in elk geval niet zou overleven als het werd geboren. Concreet zou dat betekenen: laat minstens een week, en liever twee weken, zitten tussen het moment waarop artsen een kind proberen te redden en de uiterste termijn voor abortus. In Nederland zou de grens dan op 22 of 23 weken komen te liggen.

Daar zijn ethische redenen voor. Een zwangerschapsduur is een schatting, en een echo kan er dagen naast zitten. Een marge erkent dat het ongeboren leven bescherming verdient voordat een arts het kan redden, en laat een vrouw in nood toch tijd om zorgvuldig te kiezen.

Die keuze moet gemaakt worden. Wijs, zorgvuldig en met respect: voor de vrouw, voor het kind en voor elkaar.

*Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*